

## บทที่ 2

### พัฒนาการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำความผิด ฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

การกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนนั้น ได้มีการพัฒนารูปแบบการกระทำความผิดเรื่อยมา และถือว่าเป็นธุรกิจเงินนอกระบบ กล่าวคือ เป็นเงินที่มีการใช้นอกระบบตลาดเงินที่มีความถูกต้อง หรือนอกสถาบันการเงินที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยในประเทศไทย การระดมเงินนอกระบบได้เกิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยจะระดมในรูปแบบการกู้ยืมเล่นแชร์ จำนอง จำนำ ขายฝาก ตามที่มีปรากฏหลักฐานว่า มีคดีมาสู่ศาลตั้งแต่ปี ร.ศ.121 และได้รับความนิยมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งการประกอบกระทำความผิดดังกล่าวในสมัยก่อนๆ นั้น ยังมิได้มีการหลอกลวงฉ้อโกงกัน ต่อมาเมื่อภาวะเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไป การระดมเงินนอกระบบได้พัฒนาจนมีลักษณะเป็นการหลอกลวงฉ้อโกงประชาชน เช่น กิจการเงินต่อเงิน หรือแชร์ลูกโซ่

ปัจจุบันประเทศไทยได้เปิดเสรีทางเศรษฐกิจทำให้มีการประกอบธุรกิจการเงินใหม่ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และกฎหมาย ระเบียบ หรือกฎเกณฑ์ที่จะมาควบคุมดูแลธุรกิจการเงินเหล่านี้ไม่สามารถออกมาบังคับใช้ได้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จึงก่อให้เกิดการระดมทุนในเงินนอกระบบมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะแพร่กระจายออกไปในวงกว้าง และเมื่อมีการระดมเงินทุนนอกระบบในรูปแบบของการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนแล้ว ผู้กระทำความผิดก็จะทำการชักย้ายถ่ายเทเงินที่ได้มาจากการระดมเงินทุนซึ่งมีเป็นจำนวนมาก โดยจะใช้วิธีเปิดธุรกิจใหม่ๆ มาบังหน้าหรือวิธีการอื่นๆ ที่คล้ายกัน เพื่อมิให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายสามารถติดตามจับกุมได้ หรือนำไปซื้อทรัพย์สินอย่างอื่นซึ่งมีราคาสูงเป็นของตน ทำให้การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ในการติดตามสืบหาเพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดกระทำได้ยากยิ่งขึ้น และในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนนั้น เนื่องจาก การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเป็นการกระทำที่ไปกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของเขาเหล่านั้น ดังนั้น เจ้าหน้าที่จึงควรต้องระมัดระวังในการใช้อำนาจตามกฎหมาย โดยต้องมิให้ไปกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของเขาเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้และการจะศึกษาถึงมาตรการในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวนี้ ก็จำเป็นจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับบททั่วไปซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดเบื้องต้นซึ่งมีความสำคัญก่อนที่จะนำไปสู่มาตรการทางกฎหมายในการ

ดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ตามที่จะกล่าวต่อไป

## 2.1 สิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550

ในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ที่จะยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนนั้น สิ่งแรกที่เจ้าหน้าที่ต้องคำนึงถึงคือ เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการดำเนินการดังกล่าวหรือไม่ ซึ่งถ้าเจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจในการดำเนินการเจ้าหน้าที่อาจถูกฟ้องร้องได้ เนื่องจากผู้กระทำความผิดได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้กำหนดคุ้มครองสิทธิของบุคคลไว้ ดังนี้

มาตรา 26 การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิและเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา 28 บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

บุคคลย่อมสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวดนี้ได้โดยตรงหากการใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดมีกฎหมายบัญญัติรายละเอียดแห่งการใช้สิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้แล้ว ให้การใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องนั้นเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือจากรัฐ ในการใช้สิทธิตามความในหมวดนี้

มาตรา 29 การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 33 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข

การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถานหรือในที่รโหฐาน จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 39 บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิดก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

มาตรา 41 สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นนี้ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบทอดย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบทอดย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

เมื่อพิจารณาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 แล้ว จะเห็นได้ว่า ก่อนที่ศาลจะพิพากษาว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีความผิด ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจะปฏิบัติต่อบุคคลดังกล่าวเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดไม่ได้ และสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไปกระทำการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของบุคคลที่เป็นเพียงผู้ต้องหาว่าได้กระทำความผิดตามที่กล่าวหาเท่านั้น ศาลยังไม่ได้พิพากษาว่า เป็นผู้กระทำความผิด การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐอาจถูกฟ้องร้องได้ แต่อย่างไรก็ตาม แม้บุคคลที่เป็นผู้ต้องหาจะมีสิทธิตามที่กล่าวมาข้างต้น แต่สิทธิดังกล่าวก็สามารถจำกัดได้โดยกฎหมาย ซึ่งหากมีกฎหมายออกมาจำกัดสิทธิแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐก็สามารถดำเนินการได้ ซึ่งเป็นการดำเนินการภายใต้หลักการของนิติรัฐ

## 2.2 พัฒนาการของการกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

ความผิดเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่มีพัฒนาการมาจากการกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการหลอกลวงต่างๆ และเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา โดยพัฒนาการของการกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน จะมาจากการระดมเงินนอกระบบ และผู้กระทำความผิดจะอาศัยวิธีการต่างๆ และเอาผลประโยชน์ตอบแทนที่สูงเป็นเครื่องจูงใจให้บุคคลมาร่วมลงทุน และมาจากแนวคิดที่มีปัจจัยหลายประการ เช่น ปัญหาทางเศรษฐกิจโดยประชาชนจะไม่นิยมฝากเงินที่สถาบันการเงินเนื่องจากระบบของสถาบันการเงินให้ผลประโยชน์ตอบแทนที่น้อย ค่าเช่า และยุ่งยาก นอกจากนี้สถาบันการเงินหลายแห่งไม่มีหลักประกัน และได้ปิดกิจการไป ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่น ประกอบกับประชาชนขาดความรู้ทางเศรษฐกิจจึงหันหน้าเข้ามาสู่ระบบการเงินนอกระบบที่ให้ผลประโยชน์ตอบแทนที่สูงกว่า จึงเป็นช่องทางและโอกาสให้การกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนก่อตัวขึ้น

ปรากฏการณ์ของความผิดได้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2493-2495 ที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ต่อมาได้ปรากฏความผิดขึ้นอีกครั้งในช่วงปีพ.ศ.2524-2547 ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศไทยเกิดเศรษฐกิจตกต่ำ สถาบันการเงินหลายแห่งล้ม และความผิดดังกล่าวได้เกิดขึ้นต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน<sup>1</sup> ซึ่งการจะเข้าใจพัฒนาการของการกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนได้นั้น มีความสัมพันธ์กับแหล่งเงินในระบบ และแหล่งเงินนอกระบบ ดังนั้น จึงต้องทำความเข้าใจในเบื้องต้นในเรื่องดังกล่าว ซึ่งจะกล่าวต่อไป

### 2.2.1 แหล่งเงินในระบบ

แหล่งเงินในระบบ หมายถึง แหล่งเงินที่ดำเนินการโดยสถาบันการเงินที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย มีระเบียบกฎเกณฑ์ที่แน่ชัดและรัฐเข้าควบคุมได้ที่สำคัญ ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารอาคารสงเคราะห์ สหกรณ์ออม

---

<sup>1</sup> ญัฐวุฒิ สกุกพานิช, “ปัญหาการป้องกันและปราบปรามความผิดเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน”, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539, น. 26

ทรัพย์ สหกรณ์การเกษตร ธนาคารออมสิน โรงรับจำนำ บริษัทประกันชีวิต บริษัทเงินทุน  
อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สำนักงานอุตสาหกรรมขนาดย่อม<sup>2</sup>

การดำเนินการดังกล่าวต้องได้รับอนุญาตจากรัฐ ถ้าดำเนินการโดยไม่ได้รับ  
อนุญาตแล้วจะเป็นความผิดอาญา มีโทษ ซึ่งบัญญัติไว้ในกฎหมายเฉพาะ เช่น พระราชบัญญัติ  
การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2522, พระราชบัญญัติธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจ  
เครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ.2522 ฯลฯ เป็นต้น

## 2.2.2 แหล่งเงินนอกระบบ

เงินนอกระบบ คือ เงินที่มีการใช้นอกระบบตลาดเงินที่มีความถูกต้องหรือ นอกสถาบัน  
การเงินที่ถูกต้องตามกฎหมาย<sup>3</sup>

เงินนอกระบบมีความเกี่ยวข้องกับ ตลาดการเงิน (Financial Market) ตลาดทุน  
สถาบันการเงินในระบบ สถาบันการเงินนอกระบบ แต่ในที่นี้จะขกกล่าวเฉพาะสถาบันการเงินนอก  
ระบบหรือแหล่งเงินนอกระบบซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการศึกษาดังนี้

สถาบันการเงินนอกระบบ เป็นสถาบันการเงินที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ ไม่มี  
กฎหมายและระเบียบข้อบังคับควบคุมการดำเนินงาน เช่น การกู้ยืมกันโดยตรง การเล่นแชร์  
สินเชื่อทางการค้า การซื้อขายลดเช็ค เป็นต้น สถาบันการเงินนอกระบบมีลักษณะที่แตกต่างกันไป  
หลายรูปแบบ และยากต่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งในทางข้อเท็จจริงแล้วอาจไม่เรียกว่าเป็น  
สถาบันการเงินก็ได้เพราะกฎหมายมิได้รับรอง

เงินนอกระบบที่กฎหมายไม่ยอมรับบังคับให้ เช่น แชร์ลูกโซ่ การเล่นแชร์จำนวนมาก  
แชร์น้ำมัน หรือ แชร์ปริมิต นำเงินจากผู้ให้กู้ยืมรายใหม่ มาจ่ายหมุนเวียนให้แก่ผู้กู้ยืมรายก่อน  
จากนั้นมีการหาสมาชิกใหม่เพิ่ม นอกจากนี้ยังมีเงินนอกระบบที่ขัดต่อพระราชกำหนดกู้ยืมที่เป็น  
การฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 เช่น ธุรกิจไหม - แชริง

---

<sup>2</sup> โกเมน ภัทรภิรมย์, “ความผิดทางเศรษฐกิจกับความมั่นคงแห่งชาติ”, (เอกสารวิจัย  
นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 28, ประจำปีการศึกษา 2528-2529), น. 5

<sup>3</sup> สุมนทิพย์ จิตสว่าง, “เงินนอกระบบ”,

<<http://www.polsci.chula.ac.th/sumonthip/buss-crimoney.doc>> : วันที่

แหล่งเงินนอกระบบ เข้ามามีอิทธิพลต่อนักลงทุนหรือนักธุรกิจมากขึ้นเรื่อยๆ จึงเป็นที่คาดหมายได้ว่า แนวโน้มของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในทศวรรษนี้จะเกี่ยวกับการเงินนอกระบบ อาชญากรรมที่เกี่ยวกับเงินนอกระบบนี้ได้เคยปรากฏให้เห็นมาแล้ว คือ คดีแชร์น้ำมันของนางชม้อย ทิพย์โส แชร์น้ำมันของนางนกแก้ว ใจเย็น แชร์เสมาฟ้าคราม แชร์ลูกโซ่ แชร์ปิรามิดแชร์ชาร์เตอร์ รวมตลอดไปถึงการกระทำความผิดทางการเงินในรูปแบบต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วก็จะออกมาในรูปแบบของการฉ้อโกงประชาชน<sup>4</sup>

การระดมทุนนอกระบบ เป็นการระดมทุนโดยหน่วยงานหรือบุคคลใดๆ ซึ่งมีใช้สถาบันการเงินหรือหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นภายใต้ระเบียบข้อบังคับของกฎหมาย และดำเนินการในการระดมทุนภายใต้กฎหมายที่กำหนดไว้ โดยไม่มีกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะหรือหน่วยงานใดมาทำหน้าที่กำกับดูแล และการระดมทุนนี้ บางครั้งใช้วิธีการอ้างอิงหรือแอบแฝงลอกเลียนแบบธุรกิจการเงินในระบบการเงิน หรือการดำเนินธุรกิจอื่นที่ยังมิได้มีกฎหมายควบคุม หรือรัฐยังมิได้เข้ามาควบคุมดูแลการประกอบกิจการดังกล่าว ดังนั้น การระดมเงินทุนนอกระบบจึงเป็นการทำธุรกรรมทางการเงินที่ไม่อยู่ภายใต้กฎหมาย หรือระบบภาษีอากร หรือไม่ได้รับการยอมรับให้เข้ามาอยู่ในระบบอย่างเป็นทางการ

อาชญากรรมเกี่ยวกับเงินนอกระบบนี้ได้พัฒนาการกระทำความผิดไปตามความเจริญของสังคมและเศรษฐกิจ มีการกระทำความผิดรูปแบบใหม่ๆ ปรากฏตลอดมาอย่างต่อเนื่อง และการระดมเงินทุนนอกระบบของผู้กระทำความผิดนี้ ได้พัฒนาขึ้นมาเช่นกัน แต่เดิมเป็นความผิดฐานฉ้อโกง แต่ปัจจุบันได้มีพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ได้กำหนดให้การระดมเงินทุนที่เข้าข่ายเป็นเงินนอกระบบดังกล่าวเป็นการกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนแล้ว

## 2.3 รูปแบบของการกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

### 2.3.1 รูปแบบในประเทศไทย

เนื่องจากการกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินได้พัฒนามาจากธุรกิจการระดมทุนที่เป็นเงินนอกระบบตามที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่ลักษณะของการกระทำความผิดในการระดมทุนที่เป็นเงิน

---

<sup>4</sup> วีระพงษ์ บุญญะภาส, อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2537), น. 38-39.

นอกระบบก็จะมีลักษณะแตกต่างกันไป ตามแต่ที่ผู้กระทำความผิดจะคิดหาวิธีได้ ซึ่งการทำความเข้าในในรูปแบบของการระดมทุนที่เป็นเงินนอกระบบก็จะทำให้เข้าใจเกี่ยวกับการระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนมากขึ้น ซึ่งตลาดเงินนอกระบบจะดำเนินการอยู่ในรูปแบบต่างๆ กันไป หลายรูปแบบ เช่น วงแชร์ที่เล่นกันในหมู่นักธุรกิจ วงแชร์ที่เล่นกันในหมู่บ้านทั่วไป และการกู้ยืมเงินจากนายทุนเงินกู้ เป็นต้น โดยสามารถแบ่งเป็นรูปแบบต่างๆ ได้หลายวิธี แต่ในที่นี้จะแบ่งรูปแบบการตลาดเงินนอกระบบตามเจตนาของการกู้ยืมเป็น 2 รูปแบบใหญ่ๆ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 มีลักษณะเป็นการพึ่งพากันด้วยเจตนาบริสุทธิ์ แบ่งได้ดังนี้

1) ผู้ยืมบรรลุปเป้าหมายในการประกอบการหรืออยู่ในฐานะที่พอสามารถนำเงินมาชำระหนี้ที่ก่อไว้ได้ รูปแบบนี้ปรากฏแพร่หลายอยู่ในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เช่น การกู้ยืมเงินกันเอง การเล่นแชร์วงชาวบ้าน เป็นต้น การที่ประชาชนได้นิยมกู้ยืมเงินในรูปแบบดังกล่าวนี้ก็เพราะว่า ธุรกิจการเงินในระบบมีข้อจำกัด เช่น ผู้ที่ต้องการกู้เงินบางรายไม่สามารถหาหลักทรัพย์หรือผู้ค้ำประกันมาค้ำประกันการกู้ยืมเงินของตนได้ อาจเนื่องมาจากสาเหตุจากการประกอบธุรกิจใหม่ หรือมีเครดิตที่ไม่น่าเชื่อถือ และไม่ผ่านการตรวจสอบจากสถาบันการเงินซึ่งเป็นแหล่งเงินกู้ในระบบ ประชาชนที่ต้องการกู้เงินจึงหันออกมาสู่การเงินนอกระบบ โดยจะมีนายทุนมาปล่อยเงินกู้นอกระบบให้ ทั้งนี้เพราะว่า การปล่อยเงินกู้นอกระบบจะให้ดอกผลที่สูงกว่า แม้ว่าจะเสี่ยงจากการสูญเสียชีวิตหรือถูกโกงบ้างก็ตาม และตราใบใดที่ยังมีการต้องการเงินนอกระบบเช่นนี้ย่อมก็จะมี การกู้ยืมเงินในลักษณะนี้ตลอดไป แต่ธุรกิจการเงินนอกระบบนี้มีข้อเสียคือ ผู้กู้ยืมจะต้องจ่ายดอกเบี้ยในอัตราที่สูงและระยะเวลาในการกู้ยืมเงินจะสั้นกว่า เมื่อเทียบกับการกู้เงินในระบบ และเมื่อปล่อย กู้ไปโดยไม่มีหลักประกันถ้าผู้กู้ยืมไม่สามารถชำระหนี้ได้โอกาสเสี่ยงต่อการมีหนี้สูญก็มากขึ้นด้วย และถ้ารัฐปล่อยให้มีการหมุนเวียนของเงินนอกระบบมากจนเกินไป และไม่ควบคุมการดำเนิน ธุรกิจหรือธุรกรรมดังกล่าว จะก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการบริหารการเงินให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพได้ ซึ่งนโยบายการเงินนี้ จะมีผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้อ ดอลลาร์ค่า และดุลการชำระเงิน ของประเทศด้วย

2) การดำเนินงานของผู้กู้ยืมผิดพลาด จนทำให้ไม่สามารถนำเงินมาชดใช้หนี้ที่ก่อขึ้น ได้ ก็ยังสามารถผ่อนปรนกันได้ รูปแบบนี้ คล้ายกับการกู้ยืมเงินนอกระบบ เป็นกรณีที่ผู้กู้ยืมไม่ได้มี เจตนาฉ้อโกงมาตั้งแต่ต้น แต่เกิดปัญหาเกี่ยวกับการลงทุนในกิจการ หรือธุรกิจ เป็นเหตุให้กิจการ หรือธุรกิจไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ จึงไม่สามารถนำเงินมาชำระหนี้ตามที่กู้ยืมไว้ได้ ซึ่งเมื่อไม่ ชำระหนี้ก็就会有การฟ้องร้องดำเนินคดีในศาลกันต่อไป

รูปแบบที่ 2 เป็นการประกอบการที่มีรูปแบบ และ/หรือ มีเจตนาซื้อผลมาแต่แรกเริ่มดำเนินการ ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

1) รูปแบบที่มีการดำเนินการที่เปิดเผย แต่มีเจตนาซื้อโกง รูปแบบนี้เหมือนการกับกู้ยืมเงินในธุรกิจเงินนอกระบบทั่วๆ ไป แต่ต่างกันตรงที่ ผู้กู้ยืมมีเจตนาในเบื้องต้นที่จะคดโกงเงินของบรรดาเจ้าหนี้หรือผู้ให้กู้ยืมเงินมาตั้งแต่แรก

2) รูปแบบที่มีการซื้อโกงอยู่ในตัว รูปแบบนี้ ถ้าพิจารณาไม่ลึกซึ่งจะไม่สามารถพบว่าเป็นการซื้อโกง เพราะมีการทำสัญญากับผู้ลงทุนหรือผู้ให้กู้ยืม โดยสัญญาว่า จะจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนเป็นดอกผลให้ในราคาสูง ซึ่งอาจมีการจ่ายในรูปของดอกเบี้ยหรือเงินปันผล แล้วแต่จะตกลงกัน แต่เมื่อเข้าทำสัญญาแล้วแทนที่จะมีการนำเงินไปลงทุนดำเนินกิจการให้ได้ผลประโยชน์ตอบแทนมาแบ่งปันให้กับผู้ลงทุนหรือผู้ให้กู้ แต่กลับมีการนำเงินไปต่อเงินกล่าวคือ เมื่อมีผู้มาลงทุนแล้ว ก็จะทำให้มีการชักชวนกันมาลงทุนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และจะนำเงินลงทุนของผู้ที่มาลงทุนทีหลังมาหมุนเวียนจ่ายเป็นผลประโยชน์ตอบแทนให้กับผู้ลงทุนก่อน และจะทำเช่นนี้เรื่อยไป โดยจะมีการจูงใจด้วยการให้ผลประโยชน์ตอบแทนเพิ่มเติมในกรณีที่สามรถ นำหรือชักชวนบุคคลอื่นมาร่วมลงทุนด้วย เป็นการนำเงินลงทุนของผู้ลงทุนรายใหม่มาจ่ายให้กับผู้ลงทุนก่อนและจะทำเช่นนี้ตลอดไป หากไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจมาทำการตักเตือนจงดังกล่าว การซื้อโกงในรูปแบบนี้ เช่น แร่ข้าวสาร แร่น้ำมัน เป็นต้น

เมื่อพิจารณาจากเจตนาของการกู้ยืมเงินตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว สามารถแบ่งการระดมเงินนอกระบบได้ 2 ประเภท ดังนี้

1) เงินนอกระบบที่กฎหมายยอมรับบังคับให้ คือ การกู้ยืมเงินระหว่างบุคคลต่อบุคคล และการเล่นแชร์เปียหาย

2) เงินนอกระบบที่กฎหมายไม่ยอมรับบังคับให้ ซึ่งปัจจุบันมีการระดมเงินนอกระบบในหลายรูปแบบแตกต่างกันเช่น แชร์ลูกโซ่ แชร์อัญมณี แชร์น้ำมัน แชร์ข้าวสาร เป็นต้น

เมื่อพิจารณาได้แล้วว่าเงินนอกระบบมีลักษณะอย่างไร และเงินนอกระบบที่กฎหมายไม่ยอมรับบังคับให้มีลักษณะเข้าข่ายเป็นความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการซื้อโกงประชาชน ตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการซื้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ซึ่งการซื้อโกงประชาชนในลักษณะที่เป็นเงินนอกระบบที่ประเทศไทยเคยประสบปัญหาในอดีตก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างมากมาหลายปีมานี้ คือ กรณีของแชร์แม่หม้ายหรือที่เรียกกันว่า แชร์ลูกโซ่หรือกิจการเงินต่อเงิน ซึ่งเป็นการดำเนินธุรกรรมที่มุ่งประสงค์เพื่อหารายได้จากการระดมทุนเป็นหลัก โดยมีการสัญญาในการเข้าร่วมธุรกิจว่าจะตอบแทนผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ



ที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยของสถาบันการเงิน ซึ่งผู้ประกอบการมักอ้างถึงการนำเงินไปลงทุนในรูปแบบอื่นๆ ต่อไป เพื่อปันรายได้แจกจ่ายผู้ร่วมธุรกิจอย่างทั่วถึง แต่แท้จริงแล้วผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบการจ่ายให้แก่สมาชิกผู้ร่วมลงทุนก็จะนำมาจากเงินลงทุนของสมาชิกใหม่มาจ่ายให้สมาชิกเก่านั้นเอง เมื่อไม่สามารถหาสมาชิกใหม่มาลงทุนเพิ่มได้ ก็จะไม่มีการจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนตามที่สัญญาไว้และในที่สุดก็ต้องล้มไป ส่วนการให้ผลประโยชน์ตอบแทนในระยะแรกๆ ก็เพื่อกระตุ้นให้เกิดการชักจูงใจให้เข้าร่วมลงทุนเท่านั้น<sup>5</sup> จนทำให้รัฐบาลต้องตราพระราชกำหนดกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 ขึ้นมาใช้บังคับกับการดำเนินธุรกิจดังกล่าว และต่อมาได้มีการกระทำความผิดมากขึ้นและพัฒนารูปแบบในการกระทำความผิดต่างๆ กันไป โดยแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาไปจากรูปแบบที่มีลักษณะไม่ซับซ้อนเข้าใจง่าย ดังเช่น แชร์แม่ช้อย ตามที่กล่าวมาข้างต้น มาเป็นการแอบแฝงในการดำเนินธุรกิจบางประเภทซึ่งการดำเนินการที่จะเข้าข่ายเป็นความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนนั้น จะมีรูปแบบดังนี้<sup>6</sup>

1) รูปแบบการหลอกลวงเกี่ยวกับการลงทุน เช่นคดีแชร์แม่ช้อย คดีแชร์เสมาคราม คดีแชร์ข้าวสาร เป็นต้น การฉ้อโกงดังกล่าวเป็นการจัดคิวเงินหรือการโยกย้ายเงินไปมาโดยมิได้เอาไปลงทุนตามที่ได้ให้สัญญาไว้ หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการโกงเงินโดยการหมุนเวียนสับเปลี่ยนไปมา แม้ว่าจะไม่มีลูกค้ารายใหม่เข้ามา เพียงแต่อาศัยเงินที่ระดมมาได้ฝากไว้กับธนาคารพาณิชย์ และนำดอกเบี้ยที่ได้รับจากธนาคารพาณิชย์มาจ่ายให้กับผู้ลงทุน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นการจัดคิวเงินที่ระดมมาได้และถ้ามีผู้หลงเชื่อมาลงทุนเพิ่มมากขึ้นเท่าใดก็จะทำให้การจัดคิวเงินอยู่ได้นานขึ้น

2) รูปแบบธุรกิจจัดสรรวันพักผ่อน (Time sharing) เช่น กรณีของบริษัท บลิซเซอร์ อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด เป็นการหลอกให้ลงทุน โดยให้สมาชิกที่ลงทุนมีสิทธิไปท่องเที่ยวได้ 4 วัน 4 คืน ต่อปี โดยสิทธิดังกล่าวมีระยะเวลา 20 ปี และเมื่อสมัครเป็นสมาชิกแล้วก็จะได้รับสิทธิพิเศษอีกมากมาย เช่นสิทธิในการซื้อสินค้า หรือบริการยังสถานพยาบาลต่างๆ ที่บริษัทจัดหาให้ เป็นต้น

---

<sup>5</sup> กลุ่มคณาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, “แชร์แม่ช้อยกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจ”, วารสารธรรมศาสตร์ 13 น. 169 (ธันวาคม 2527)

<sup>6</sup> สุพัตรา แผนวิจิต, “ธุรกิจแชร์ลูกโซ่ : ศึกษากรณีพัฒนาการบังคับใช้พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ.2527 แก้ไขเพิ่มเติม 2534”, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544, น. 15-19

โดยบริษัทไม่ได้มีเจตนาที่แท้จริงที่จะประกอบกิจการดังกล่าว การกล่าวอ้างผลประโยชน์ก็เพื่อจะระดมเงินทุนอย่างไม่จำกัดจำนวนจากประชาชนทั่วไป และยังมีการชักจูงใจให้มีการชักจูงประชาชนซึ่งไม่จำกัดว่าเป็นบุคคลใดมาสมัครเป็นสมาชิกและผู้ชักชวนจะได้รับเงินตอบแทนในอัตราร้อยละ 20-45 ของเงินค่าสมาชิก ทำให้มีประชาชนหลงเชื่อมาสมัครเป็นสมาชิกจำนวนมาก

3) รูปแบบธุรกิจการค้าสินค้าเกษตรล่วงหน้า เป็นการชักชวนให้ประชาชนเข้าร่วมลงทุนส่วนใหญ่แล้วเป็นการอ้างว่า เป็นการซื้อสินค้าเกษตรล่วงหน้าเพื่อเก็งกำไรกับตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าในต่างประเทศ ซึ่งจะไม่มีการซื้อขายสินค้ากันจริงเป็นการซื้อขายกันเพียงตัวเลขเท่านั้น เนื่องจากผู้ซื้อไม่ต้องการสินค้า

สำหรับประเทศไทยนั้นสามารถแยกพฤติการณ์ของการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) การเปิดกิจการเพื่อซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า มีการซื้อขายสินค้า และรับสมัครพนักงานจำนวนมาก เมื่อรับเข้าทำงานแล้วจะเรียกเงินค่าประกันหรือเงินมัดจำการทำงาน โดยบริษัท สัญญาว่า จะจ่ายผลตอบแทนเงินค่าประกันหรือเงินมัดจำในลักษณะเงินเดือนหรือหุ้นและเมื่อมีคนมาสมัครจำนวนมาก และบริษัทสามารถรวบรวมเงินได้จำนวนมากแล้วก็จะปิดบริษัทหลบหนีไป

2) พฤติการณ์ที่ใช้ช่องว่างในกิจการซื้อขายสินค้าล่วงหน้าเพื่อฉ้อโกงอย่างแท้จริง โดยบริษัท เหล่านี้จะมีคนที่มีศิลปะในการพูดเป็นอย่างดีและมีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจคน การดำเนินการจะมีภาพแสดงรายการสินค้าที่ส่งตรงจากตลาดกลางในต่างประเทศ เมื่อมีการซื้อขายจะส่งเทเล็กซ์ยังต่างประเทศ เมื่อเห็นว่ามีการซื้อขายกันเช่นนี้ ก็ทำให้ลูกค้าหลงเชื่อยอมทำสัญญา มอบอำนาจให้ดำเนินการซื้อขายให้ แต่ความจริงแล้วบริษัทจะเป็นผู้เก็บเงินที่ผู้เล่นส่งซื้อไว้เอง หรือเป็นเจ้ามือเองโดยไม่มีการส่งซื้อจริง และถ้าบริษัท เห็นว่า ลูกค้ามีกำไรมากก็จะปิดบริษัทหลบหนีไป

3) รูปแบบการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การดำเนินธุรกิจประเภทนี้มีลักษณะเป็นตัวแทนเพื่อกระทำการแทนบริษัท โดยพนักงานของบริษัท จะเป็นผู้ที่ไปชักชวนประชาชนทั่วไปมาร่วมลงทุนจากการชักชวนของพนักงานบริษัท โดยบริษัท อ้างว่าจะให้ผลประโยชน์ตอบแทนจำนวนมากในระยะเวลาอันสั้น และยังสามารถลดและจำกัดความเสี่ยงในการลงทุนได้ โดยอาศัยการวิเคราะห์ข่าวสาร ข้อมูล สถิติเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และบริษัท จะอ้างว่ามีระบบป้องกันการขาดทุน ทำให้มีประชาชนหลงเชื่อมาร่วมลงทุนเป็นจำนวนมาก และไม่มีการจ่ายผลตอบแทนตามที่บริษัท กล่าวอ้างแต่อย่างใด

4) รูปแบบการหลอกลวงซึ่งกระทำต่อเกษตรกร เช่น แชร่นากหญ้า โดยมีการอ้างว่า นากหญ้าเป็นที่ต้องการของต่างประเทศและมีราคาแพง โดยบริษัท จะนำนากหญ้าที่ไว้สำหรับ เป็นพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ มาขายให้กับสมาชิกในราคาแพง และจะรับซื้อลูกนากหญ้าไว้ ทำให้มี เกษตรกรหลงเชื่อและซื้อนากหญ้าจากบริษัท ไปเพาะพันธุ์เป็นจำนวนมาก ซึ่งจริงๆ แล้วใน ต่างประเทศราคานากหญ้าไม่ได้เป็นไปตามที่บริษัท กล่าวอ้างแต่อย่างใด และเมื่อรวบรวมเงินได้ จำนวนมากบริษัท ก็ปิดกิจการหนีไป

5) รูปแบบการขายตรง การขายตรงที่จะเป็นความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกง ประชาชนนั้น จะเป็นการขายตรงแบบปิรามิด โดยการหาสินค้ามาประเภทหนึ่ง แล้วอ้างว่าตนทำ ธุรกิจขายสินค้าประเภทนั้นแก่ผู้บริโภค แต่ในความเป็นจริงแล้วไม่ได้ต้องการจะขายสินค้า อย่างแท้จริง แต่ต้องการที่จะได้เงินส่วนแบ่งที่ได้รับจากสมาชิกใหม่จำนวนมาก โดยคนที่อยู่ระดับ ยอดของปิรามิดจะได้รับเงินจำนวนมหาศาล และตำแหน่งจะหลุดไปตำแหน่งจะหลุดไปเมื่อมี สมาชิกใหม่เข้ามาอยู่ในฐานของปิรามิด และการเข้าสู่ระดับที่สูงขึ้นก็สามารถใช้เงินซื้อได้ ทำให้มี คนหลงเชื่อเข้ามาร่วมลงทุนเป็นจำนวนมาก

6) รูปแบบการเก็งกำไรจากการขึ้นลงของดัชนีหลักทรัพย์ (Set index) การหลอกลวง นี้มีลักษณะเช่นเดียวกันกับการหลอกลวงโดยอาศัยรูปแบบการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ต่างประเทศ (Forex) เพียงแต่เปลี่ยนจากการซื้อขายเงินตราต่างประเทศเป็นการซื้อขายดัชนี หลักทรัพย์เท่านั้น

กล่าวโดยสรุป รูปแบบของการกระทำความผิดตามที่กล่าวมาข้างต้น เป็นรูปแบบการ กระทำความผิดซึ่งพบอยู่ในปัจจุบัน แต่ในอนาคตอาจมีการกระทำความผิดที่มีรูปแบบอย่างอื่นอีก เพราะว่า ปัจจุบันเทคโนโลยีทันสมัยมากขึ้น ระบบอินเทอร์เน็ตมีการใช้กันอย่างแพร่หลาย และ สามารถตรวจสอบร่องรอยในการกระทำความผิดได้ยาก โดยเฉพาะถ้าเป็นการหลอกลวงให้ลงทุน โดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือและผู้กระทำความผิดอยู่ต่างประเทศจะติดตามตัวได้ยาก ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องต้องตรวจสอบและระมัดระวังอย่าให้ประชาชนหลงเชื่อ จากการดำเนินการของกลุ่มผู้กระทำความผิดดังกล่าว

## 2.3.2 รูปแบบในต่างประเทศ

ความผิดเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนที่เกิดขึ้นใน ต่างประเทศมีหลายรูปแบบ เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา จะมีคดีความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงของ

Ponzi ที่เรียกว่า Ponzi Scheme ส่วนในประเทศญี่ปุ่นและกลุ่มอาเซียน จะมีการฉ้อโกงเกี่ยวกับการลงทุน (Fraudulent Investment Transaction) หรือที่เรียกว่า ธุรกิจเงินต่อเงิน (Money to Money Transaction) ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว จากการดำเนินธุรกิจเงินต่อเงินนี้ ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจในกลุ่มประเทศอาเซียน ยุโรป ฮองกง สหรัฐอเมริกา และประเทศบางประเทศในลาตินอเมริกา นำมาเป็นแบบอย่างในการหลอกลวงประชาชน และในญี่ปุ่นจะเป็นที่รู้จักกันดีในชื่อว่า The Multiple Fraudulent Marketing Plan<sup>7</sup>

นอกจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังมีคดีเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจแบบ Door to Door Sale ที่เป็นการฉ้อโกงลูกค้า ด้วยการวางแผนการซื้อขาย โดยผู้กระทำความผิดจะมีวิธีการหลายวิธีการในการฉ้อโกง เช่น ไปเคาะประตูบ้านลูกค้าแล้วเสนอขายสินค้าที่มีชื่อ แต่ไม่มีวางขายในท้องตลาด โดยจะมีการรับประกันคุณภาพให้ด้วยและเสนอขายในราคาต่ำ เมื่อผู้ซื้อได้ซื้อสินค้าไปแล้วปรากฏว่า คุณภาพไม่ดีดังที่โฆษณาไว้ เมื่อติดต่อไปยังผู้ขาย ปรากฏว่าผู้ขายหายตัวไปพร้อมกับเงิน และอีกวิธีหนึ่งคือ ผู้กระทำความผิดจะวางแผนว่าเป็นผู้จัดการบริษัท ซึ่งก่อนหน้านี้บริษัทดังกล่าวจะมีการโฆษณาในหนังสือพิมพ์ว่า จะประกอบกิจการโดยหาผู้ร่วมลงทุน แต่มิได้กำหนดว่าจะทำกิจการใด หรือลงทุนแค่ไหน เพียงใด ซึ่งวิธีดำเนินการจะทำการติดต่อกับลูกค้าโดยตรงตามบ้าน และเสนอผลประโยชน์ตอบแทนโดยบอกว่า ถ้านำเงินมาลงทุนจะได้รับดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 70 ของเงินลงทุน พร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการลงทุนให้เชื่อถือ โดยถ้าลงทุน 100 ดอลลาร์ หลังจากนั้นอีก 10 วัน ผู้ขายก็จะนำเงิน 170 ดอลลาร์ ไปให้ผู้ซื้อที่บ้านตามที่สัญญาไว้ การดำเนินการดังกล่าวทำให้ผู้ซื้อเกิดความเชื่อถือ และมีการลงทุนเพิ่มเติม เช่น ลงทุน 1,000 ดอลลาร์ จะได้รับเงิน 1,700 ดอลลาร์ ภายใน 10 วัน เป็นเหตุให้มีการมาลงทุนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เป็นลูกโซ่ ในที่สุดเมื่อถึงจุดหนึ่งก็จะยุติการซื้อขายและนำเงินทั้งหมดหลบหนีไป คดีดังกล่าวนี้ได้เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่นคือ คดีฉ้อโกงของโตโยต้า โชกิ (Toyota Shogi Fraud)<sup>8</sup> โดยจะขอนำตัวอย่างคดีที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่นมาประกอบการศึกษาดังนี้

1) คดี Charles Ponzi คดีนี้เกิดขึ้นในปี ค.ศ.1920 ที่เมืองบอสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา โดย Charles Ponzi ได้กระทำการฉ้อโกงประชาชนโดยสัญญาว่าจะจ่ายเงินตอบแทนให้กับผู้มาฝากเงินเป็นเงินร้อยละ 50 ในเวลา 2 เดือน โดยจะจ่ายเงินค่าตอบแทนให้กับลูกค้ารายแรกๆ จาก

<sup>7</sup> ณัฐวุฒิ สกกุลพานิช, เรื่องเดิม, น. 49

<sup>8</sup> The United Nations Asia and Far East Institute, Resource Material Series 31, APRIL 1987, P. 231-233

เงินของเขาเอง และจากเงินที่ได้รับจากลูกค้ารายหลัง ต่อมาเมื่อมีการจับกุมและดำเนินคดี ปรากฏว่า Ponzi มีหนี้สินที่ต้องชำระให้กับลูกค้าเป็นเงิน 3 ล้านดอลลาร์ และหลังจากที่พ้นโทษจำคุกมา Ponzi ได้คิดวิธีการใหม่ โดยเขาสัญญาว่าจะให้ค่าตอบแทนกับลูกค้าเป็นเงินถึงร้อยละ 200 ภายในระยะเวลา 60 วัน ต่อมาก็ถูกจับกุมและนำตัวส่งกลับประเทศอิตาลี อย่างไรก็ตาม มีสองสิ่ง que Ponzi ได้ทิ้งไว้คือ การฉ้อโกงที่ง่ายตายและชื่อ Ponzi Schemes ยังคงถูกใช้ในการอธิบายถึงวิธีการที่ผิดกฎหมาย เกี่ยวกับการหลอกลวงผู้คนที่ จะได้รับการชำระเงิน หรือจ่ายเงินมากกว่าที่ควร จะจ่าย (Method of Fleecing The Sheep)

2) คดี Sun Flower คดีนี้เกิดขึ้นในกรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ระหว่างปี ค.ศ.1990-1994 โดยบริษัท Sun Flower ซึ่งประกอบธุรกิจขายเครื่องฟอกอากาศและอาหารเสริมสุขภาพใน ลักษณะขายตรง (Door to Door Sale) ภายใต้ชื่อ Sun Flower Circle โดยจะชักชวนลูกค้าซึ่งเป็น วิทยุรุ่นให้ซื้อสินค้า แล้วชักชวนให้สมัครสมาชิกเพิ่มในลักษณะรูปปิรามิดเพื่อจะได้ไปหาลูกค้า รายใหม่มาซื้อสินค้ากับบริษัทต่อไป และมีการกำหนดเป้าหมายว่าในแต่ละเดือน แต่ละปี เมื่อหา ลูกค้ามาเพิ่มและขายสินค้าได้จะได้รับส่วนแบ่งกำไรเท่าไร จากการดำเนินการดังกล่าว ตั้งแต่ปี ค.ศ.1990-1994 บริษัทฯ ขายสินค้าได้ 65,000 ล้านบาท มีสมาชิกจำนวน 280,000 คน แต่มี สมาชิกเพียง 5,000 คน ที่ได้รับแบ่งผลกำไรตามที่บริษัทฯ ได้ทำการชักชวน การดำเนินการ ดังกล่าวสามารถสร้างรายได้ให้กับผู้บริหารบริษัทฯ 340 ล้านบาท ต่อคน ต่อปี บริษัทฯ ถูกร้องเรียน และผู้บริหารจำนวน 20 คน ถูกตำรวจจับ จากการสอบสวนไม่ปรากฏว่า มีคลังสินค้าหรือโกดัง สินค้าแต่อย่างใด มีแต่เพียงการขายสินค้าตามที่มีการสั่งซื้อทางไปรษณีย์และเครื่องโทรสารเท่านั้น

## 2.4 ผลกระทบจากการกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

การกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนนั้น มาจากพื้นฐานของ ธุรกิจเงินนอกระบบ ดังนั้น สิ่งใดที่เป็นความเสียหายหรือผลกระทบจากธุรกิจเงินนอกระบบย่อม เป็นผลกระทบจากการกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนด้วย ซึ่งสามารถแยก ได้ดังนี้

### 2.4.1 ความเสียหายและผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจการเงินของประเทศ

การฉ้อโกงประชาชนโดยการระดมเงินนอกระบบ เป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดผลกระทบ ต่อการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลเป็นอย่างมาก เนื่องจากเมื่อเกิดขึ้นแล้ว มักจะเกิดผล

เสียหายเป็นจำนวนมาก เช่น กรณีแชร์ขม้อยมีจำนวนเงินค่าเสียหายถึง 5560 ล้านบาท และกรณี บลิสเซอร์ หรือที่รู้จักกันดีในรูปแชร์ทองเที่ยว ก่อให้เกิดผลเสียหายถึง 826 ล้านบาท ซึ่งส่งผลให้เกิดการดึงเงินออกไปจากระบบการเงินเป็นจำนวนมาก นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 เป็นต้นมา จนถึงปี พ.ศ. 2538 ได้มีการจับกุมดำเนินคดีแก่ผู้ระดมเงินนอกระบบ เป็นจำนวนเกินกว่า 13,500 ล้านบาท และเงินเหล่านี้ก็ได้นำไปใช้ในการลงทุนที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยมักจะนำไปใช้จ่ายสิ้นเปลืองเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ การซื้อกองโดยการระดมเงินนอกระบบ มักจะเกิดขึ้นสวนทางกับนโยบายของรัฐบาล เช่น ในขณะที่รัฐบาลดำเนินนโยบายเร่งระดมเงินออมในระบบเศรษฐกิจการเงินเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ แต่การระดมเงินออกไปนอกระบบทำให้เงินออมในระบบลดลง ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทยในขณะนี้ เพราะการขาดแคลนเงินออมจะมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะมีผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างยิ่ง

#### 2.4.2 ความเสียหายและผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจการเงินในระบบ

การซื้อกองโดยการระดมเงินนอกระบบ เป็นการประกอบกิจการที่มีผลกระทบต่อ การประกอบธุรกิจการเงินในระบบ ได้แก่ การประกอบธุรกิจสถาบันการเงินต่าง ๆ เช่น ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทประกันชีวิต ธนาคารของรัฐ สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์การเกษตร เป็นต้น เพราะมีผลทำให้เงินฝากของสถาบันการเงินไหลออกไปสู่ระบบนอกระบบ ในขณะเดียวกันทำให้สินเชื่อบริษัทการเงินดังกล่าวลดลง ส่งผลให้การดำเนินธุรกิจการเงินภายในระบบไม่เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง นอกจากนี้ การระดมเงินในระบบโดยผ่านสถาบันการเงินต่างๆ เหล่านั้น รัฐบาลสามารถควบคุมดูแลให้อยู่ในขอบเขตและปริมาณที่กำหนดได้ ในขณะที่การระดมเงินนอกระบบรัฐบาลไม่สามารถควบคุมดูแลได้

#### 2.4.3 ความเสียหายและผลกระทบต่อประชาชนทั่วไป

เนื่องจากการประกอบธุรกิจการเงินนอกระบบ เมื่อเกิดขึ้นแล้วมักจะแพร่กระจายไปยังประชาชนทั่วไป ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทำให้เกิดความเสียหายในวงกว้าง และเกิดความเดือดร้อนไปทุกจังหวัดทั่วประเทศ รวมทั้งชาวไร่ ชาวนา เกษตรกร ซึ่งต้องไปกู้ยืมเงินมาลงทุนในธุรกิจดังกล่าว ตัวอย่างเช่น แชร์ขม้อย มีผู้เสียหายเกินกว่า 17,000 คน ในขณะที่แชร์ทองเที่ยว (บลิสเซอร์) มีผู้เสียหายเกินกว่า 24,000 ราย และความเดือดร้อนนี้จะเกี่ยวเนื่องไปถึง

ปัจจัยอื่นๆ เช่น ความเป็นอยู่ ภาวะทางสังคม สุขภาพจิต ฯลฯ ของผู้เสียหายทั้งหลายอันจะมีผลกระทบไปสู่ระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมอีกด้วย

#### 2.4.4 ความเสียหายและผลกระทบต่อความมั่นคงและความเสถียรภาพของรัฐบาล

เมื่อมีการฉ้อโกงจากการระดมเงินนอกระบบ จะก่อให้เกิดความเดือดร้อนแพร่กระจายไปเป็นวงกว้าง ทำให้ประชาชนทั่วไป สื่อมวลชน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพากันร้องเรียนและเรียกร้องให้รัฐบาลเข้ามาแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยยกขึ้นเป็น Public problem และกลายเป็นปัญหาที่กระทบกระเทือนถึงความมั่นคงและเสถียรภาพของรัฐบาลที่จะต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

### 2.5 การยักยอก ถ้ายเท ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดฐาน กักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน

เมื่อผู้กระทำความผิดได้รับทรัพย์สินจากการกระทำความผิดมาแล้ว ผู้กระทำความผิดจะทำการยักยอก ถ้ายเท ทรัพย์สินที่ได้รับมาเพื่อให้ยากแก่การติดตามของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งจะเข้าข่ายเป็นการฟอกเงิน โดยการกระทำความผิดฐานกักเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนเป็นแหล่งที่มาของการฟอกเงินจากการกระทำความผิด<sup>9</sup> อย่างหนึ่ง โดยผู้กระทำความผิดจะใช้แหล่งฟอกเงินที่มีอยู่ภายนอกประเทศและภายในประเทศ เพื่อทำการเปลี่ยนแปลงสภาพเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ดังนี้<sup>10</sup>

#### 2.5.1 แหล่งนอกประเทศ

ธนาคารในบางประเทศ ซึ่งมีกฎหมายคุ้มครองความลับของลูกค้า จึงเป็นการยากที่จะมีการให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่มาของเงินของลูกค้า เช่น ธนาคารประเทศสวิตเซอร์แลนด์

---

<sup>9</sup> พยงค์ พันธุ์ศรี, “รวมบทความและสาระน่ารู้เกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน”, โครงการสัมมนากฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส., น. 5

<sup>10</sup> พยงค์ พันธุ์ศรี, เพิ่งอ้าง, น. 7

เนื่องจากประเทศสวิตเซอร์แลนด์มีกฎหมายคุ้มครองความลับของลูกค้าอย่างเข้มงวด แต่ทั้งนี้ ถ้าธนาคารสวิสเห็นว่า มีการร้องขอจากรัฐบาลว่า แหล่งที่มาของเงินเป็นแหล่งที่มาที่ไม่ชอบมาพากลก็จะเปิดเผยที่มาของเงินให้ทราบได้<sup>11</sup>

สถาบันการเงินในประเทศแถบหมู่เกาะแคริบเบียน ซึ่งเป็นแหล่งใหญ่แห่งหนึ่งในการฟอกเงิน ประเทศหมู่เกาะนี้มีทั้งที่เคยเป็นและเป็นอาณานิคมของประเทศทางยุโรป ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ และสเปน มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก แต่เนื่องจากระยะหลังผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำขายไม่ได้ราคา รวมทั้งเป็นสถานที่ที่อยู่ใกล้กับแหล่งเงินที่ใหญ่ที่สุดของโลก คือ ประเทศสหรัฐอเมริกาจึงเปลี่ยนมาเป็นแหล่งบริการฟอกเงิน

ประเทศเล็กๆ ในยุโรปที่ไม่มีรายได้หลักที่แน่นอน การฟอกเงินของประเทศแถบนี้ บางครั้งถูกกฎหมายเพียงแต่ปิดบังแหล่งที่มาของผู้ฝาก และจำนวนเงินเท่านั้น ไม่ได้เป็นการฟอกเงินอย่างจริงจัง แต่เป็นเพราะว่าประเทศเหล่านี้เป็นประเทศที่มีขนาดเล็กมากจนไม่สามารถหาทางสร้างเศรษฐกิจจากแหล่งอื่นมาบำรุงประเทศได้อย่างต่อเนื่องและพอเพียง จึงใช้วิธีการเป็นสถานที่ฟอกเงินจากแหล่งต่างๆ เช่น เงินจากการพนัน เงินรายได้จากบริษัทที่จดทะเบียนหนีภาษี เงินจากการฉ้อโกงประชาชน โดยประเทศต่างๆ เหล่านี้ได้แก่ โมนาโก ไซปรัส เป็นต้น

ประเทศแถบศูนย์กลางการเงิน ซึ่งจะเป็นประเทศที่สะดวกแก่การยกย้าย ถ่ายเทเงินหรือทรัพย์สินจากแหล่งการเงินแห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง เช่น ประเทศที่อยู่ในหมู่เกาะแปซิฟิกตอนใต้ เกาะในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เกาะไอร์แลนด์แมน หรือประเทศที่มีฐานะเป็นอิสระ บางประเทศที่เคยเป็นอาณานิคม เช่น ยิบรอลตา มอลตา และประเทศตามหมู่เกาะใหญ่น้อยต่างๆ<sup>12</sup>

## 2.5.2 แหล่งในประเทศ

บ่อนการพนัน มีทั้งบ่อนการพนันที่ถูกต้องตามกฎหมายและที่ผิดกฎหมาย ซึ่งจะเป็นแหล่งหมุนเวียนเงินสดจำนวนมากที่ยากแก่การตรวจสอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบ่อนการพนัน

---

<sup>11</sup> อรรถนพ ลิขิตจิตถะ, ถาม-ตอบ เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, 2542, น. 6

<sup>12</sup> อรรถนพ ลิขิตจิตถะ, เพิ่งอ้าง, น. 6



ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งมักมีการสมคบกันกับเจ้าของบ่อนให้มีการแพ้ชนะกันเพื่อเปลี่ยนสภาพเงินสดกัน

ตลาดหลักทรัพย์ เป็นแหล่งที่เงินเปลี่ยนมือได้มากและผู้ลงทุนไม่สนใจเกี่ยวกับผู้ซื้อหรือผู้ขาย เพราะหุ้นเป็นตราสารการเงินที่เปลี่ยนมือได้ง่าย โดยเฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ช่วงที่หุ้นมีการค้าขายมากสามารถทำการฟอกเงินโดยการซื้อหุ้นได้เป็นจำนวนมาก หรือตลาดหลักทรัพย์ที่มีลักษณะการซื้อขายที่เก็งกำไรก็จะมีช่องทางให้เกิดการฟอกเงินได้

การค้าขายอสังหาริมทรัพย์ หรือสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีราคาสูงอันสามารถเปลี่ยนสภาพเงินได้จำนวนมากๆ เนื่องจากทรัพย์สินที่ใช้แลกเปลี่ยนในการทำธุรกรรมแต่ละครั้งจะมีราคาสูง ประกอบกับราคาที่ทำการซื้อขายกันจะขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้ซื้อและผู้ขายเป็นสำคัญ การฟอกเงินสดจำนวนมากๆ จึงทำได้ง่ายและสะดวกมาก

การแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดอื่น ปัจจุบันมีประเทศที่เปิดเสรีด้านการเงินมากขึ้นทำให้การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราทำได้ลำบาก ส่งผลให้มีการแลกเปลี่ยนเงินตราไปยังต่างประเทศมากขึ้น เนื่องจากดำเนินการได้ง่ายและมีจำนวนมากกว่าแต่ก่อน การดำเนินการดังกล่าว เช่น การซื้อขายสินค้าด้วยสกุลเงินตราใดสกุลหนึ่ง และการใช้จ่ายเงินในการท่องเที่ยวยังประเทศอื่น

การโอนเงินหรือทรัพย์สินให้ผู้อื่นถือแทน เป็นการมอบให้ผู้ที่ไม่ไว้วางใจได้ครอบครองเงินหรือทรัพย์สิน ที่ได้มาจากการกระทำความผิดไว้เพื่อหาประโยชน์แทน หรือโอนคืนกลับมาในอนาคต

## 2.6 ความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ในการลวงโทษ

เนื่องจากทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนที่เจ้าหน้าที่รัฐ จะทำการยึดหรืออายัดมีความเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่ผู้กระทำความผิดได้มาโดยการกระทำความผิดซึ่งจะได้ศึกษาในบทที่ 3 โดยศาลจะทำการริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดหากปรากฏต่อศาลว่า ทรัพย์สินนั้นกฎหมายบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดทำหรือมีไว้เป็นความผิด ศาลสามารถสั่ง

ให้รับได้ไม่ว่าเป็นของผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม<sup>13</sup> หรือมีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะให้อำนาจศาลในการริบทรัพย์สินดังกล่าว นอกจากนี้ศาลยังมีอำนาจที่จะริบทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยได้กระทำความผิด เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านี้เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด<sup>14</sup> ในการศึกษาการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดในที่นี้จะทำการศึกษาเฉพาะทรัพย์สินที่ผู้กระทำความผิดได้มาโดยการกระทำความผิดเท่านั้น ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 ศาลสามารถสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวได้ ซึ่งการริบทรัพย์สินนี้ เป็นโทษอย่างหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 เมื่อการริบทรัพย์สินเป็นโทษอย่างหนึ่งจึงควรต้องมาศึกษาว่า เหตุใดจึงมีการลงโทษในส่วนของการริบทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิด โดยจะพิจารณาจากความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ในการลงโทษ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

### 2.6.1 การลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน (Retribution or Retaliation)

โดยถือว่าหลักการที่ว่า เมื่อบุคคลใดกระทำความผิดทำร้ายหรือกระทำให้อีกคนหนึ่งเดือดร้อน ก็ต้องได้รับผลตอบแทนในการกระทำนั้น โดยให้สาสมแก่ผลแห่งการกระทำนั้น หลักการตอบแทนแก้แค้นนี้ ยึดถือมาตั้งแต่สมัยโบราณ จนมีการกล่าวกันทั่วไปว่า “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” เป็นกฎแห่งการแก้แค้นทดแทนให้สาสม ซึ่งมีกฎหมายที่เรียกว่า “Lex Talions” คือกฎของการแก้แค้น กล่าวคือ ฝ่ายหนึ่งถูกทำให้เสียดวงตา ฝ่ายซึ่งถูกทำร้ายมีสิทธิที่ทำร้ายผู้ที่ทำร้ายที่กระทำต่อตนให้เสียตาเช่นกันซึ่งถือว่าเป็นการยุติธรรม เป็นที่มาของคำกล่าวที่ว่า “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” (An eye for

---

<sup>13</sup> ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 32 ทรัพย์สินใดที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดทำหรือมีไว้เป็นความผิด ให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าเป็นของผู้กระทำความผิด และมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

<sup>14</sup> ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 33 ในการริบทรัพย์สิน นอกจากศาลจะมีอำนาจริบตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ด้วย คือ

- (1) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือ
- (2) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยได้กระทำความผิด

เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านี้เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

an eye, a tooth for a tooth) ดังกล่าว แต่ปัจจุบันการลงโทษโดยถือหลักการแก้แค้นตอบแทนได้  
วิวัฒนาการไปตามแนวความคิดทางอาชญาวิทยาสสมัยใหม่คือ หลีกเลียง เลิกใช้วิธีการที่ทารุณ  
ทรมานร่างกาย จึงใช้โทษจำคุกแทน มากน้อยตามแต่ลักษณะความหนักเบาแห่งการกระทำ  
ความผิด

## 2.6.2 การลงโทษเพื่อเป็นการตัด (กำจัด) ผู้กระทำความผิดออกจากสังคม (Removal from Society or Expiation)

การลงโทษ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ผู้กระทำความผิดนับเป็นการกีดกันตัวผู้กระทำความ  
ผิดออกจากสังคมตลอดไป หรือชั่วระยะเวลาหนึ่ง นอกจากเป็นการลงโทษทดแทนแล้ว ยังทำ  
ให้สังคมส่วนรวมปลอดภัย ทั้งยังทำให้สมาชิกในสังคมรู้สึกพอใจที่เห็นผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ  
และถูกตัดออกไปจากสังคมชั่วคราว

## 2.6.3 การลงโทษเพื่อยับยั้งการกระทำความผิด

การลงโทษผู้กระทำความผิดนอกจากจะมีผลโดยตรงในการยับยั้งการกระทำความ  
ผิดซ้ำของผู้นั้นแล้ว ยังมีผลทำให้ผู้อื่นเกิดการเกรงกลัว ไม่กล้าเอาเยี่ยงอย่างอันเป็นการ  
ยับยั้งการกระทำความผิดโดยทั่วไปด้วย

## 2.6.4 การลงโทษเพื่อเป็นการแก้ไขผู้กระทำความผิด (Corrections) หรือเป็นการดัดนิสัย (Reformation)

การที่ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษจะทำให้เขาสำนึกได้บ้างว่า ไม่ควรกระทำความผิด  
และตลอดเวลาที่ถูกรังแกก็จะได้รับการอบรม แก้ไข ฝึกวิชาชีพ จะทำให้เขาสำนึกและกลับตัวเป็น  
คนดีได้ต่อไปเมื่อพ้นโทษ ตามทฤษฎีนี้ เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่ใหม่ที่สุด  
และเมื่อเราพูดถึงวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่เป็นการแก้ไขในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดก็  
ไม่ควรใช้คำว่า “การลงโทษ” (Punishment) แต่ควรใช้คำว่า “การปฏิบัติ” (Treatment) แทน

เพราะการทำให้ได้รับความยากลำบากด้วยการลงโทษไม่น่าจะทำให้คนประพฤติดีขึ้น<sup>15</sup> ดังนั้นการใช้คำว่า การปฏิบัติ จึงเป็นคำที่เหมาะสมกว่า

## 2.6.5 การลงโทษเพื่อเป็นการป้องกันสังคม (Protection of Society) และเป็นการป้องกันอาชญากรรม (Prevention of Crime)

การลงโทษผู้กระทำความผิดเป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เป็นการรักษากฎระเบียบ แบบแผน ของสังคมและเป็นการป้องกันสังคมให้ปลอดภัย รวมทั้งเป็นการป้องกันอาชญากรรมมิให้เกิดขึ้น โดยการกระทำความผิดซ้ำของผู้กระทำความผิดนั้น และเป็นการข่มขู่มิให้ผู้อื่นเอาเยี่ยงอย่าง นับเป็นการป้องกันสังคมและอาชญากรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม

แนวคิดในการลงโทษผู้กระทำความผิดได้วิวัฒนาการการ ปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงความมุ่งหมายจากสมัยโบราณที่มุ่ง “แก้แค้น” มาเป็น “แก้ไข” จึงทำให้วิธีการลงโทษถูกปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปด้วย จากการใช้วิธีการลงโทษที่ทารุณ โหดร้าย มาเป็นวิธีการควบคุมและอบรม แก้ไข ซึ่งถือเป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้กันเป็นสากลทั่วโลก ประเทศไทยก็ใช้วิธีการลงโทษตามแนวความคิดทางทัณฑวิทยาสมัยใหม่เช่นกัน ดังจะเป็นได้จากการกำหนดโทษตามประมวลกฎหมายอาญา ในมาตรา 18 ที่ได้กำหนดบทลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดไว้ 5 ประการ คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน โดยเฉพาะโทษริบทรัพย์สินนั้น จะเห็นได้ว่ามีลักษณะที่แตกต่างกับโทษ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ เพราะโทษดังกล่าวเป็นโทษที่ลงแก่ตัวบุคคลผู้กระทำความผิด ส่วนโทษริบทรัพย์สินเป็นโทษที่ลงแก่ทรัพย์สินเป็นสำคัญว่าเข้าหลักเกณฑ์ที่จะริบได้หรือไม่ โดยไม่คำนึงถึงตัวบุคคลว่าได้กระทำความผิดหรือไม่

เมื่อเราได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษในการกระทำความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนแล้ว ซึ่งทำให้ทราบและเข้าใจในความเป็นมา รูปแบบ ผลกระทบของการกระทำความผิด และการที่ผู้กระทำความผิดจะทำการยักย้ายถ่ายเท ทรัพย์สินที่เขาได้มาจากการกระทำความผิด แล้ว ในบทต่อไปจะได้ศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับกฎหมายที่ให้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดซึ่งจะกล่าวในบทต่อไป

---

<sup>15</sup> วิญญู มธุโรรส, “มาตรการทางกฎหมายกับการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรม”, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548, น. 27